

<p>Nazwa projektu Ustawa o zmianie ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz niektórych innych ustaw</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Andrzej Wyrobiec – Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Maciej Dydó – dyrektor Departamentu Prawa Autorskiego i Filmu, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego tel. 22 829 32 120, e-mail: mdydo@kultura.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 14 lutego 2024 r.</p> <p>Źródło: Prawo UE</p> <p>Nr w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów: UC6</p>
---	--

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Celem projektowanej nowelizacji jest wdrożenie do polskiego porządku prawnego dwóch dyrektyw UE z zakresu prawa autorskiego, tj.:

- 1) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/789 z dnia 17 kwietnia 2019 r. ustanawiającej przepisy dotyczące wykonywania praw autorskich i praw pokrewnych mających zastosowanie do niektórych transmisji online prowadzonych przez organizacje radiowe i telewizyjne oraz do reemisji programów telewizyjnych i radiowych oraz zmieniającej dyrektywę Rady 93/83/EWG (zwanej dalej „dyrektywą SATCAB II”);
- 2) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/790 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie prawa autorskiego i praw pokrewnych na jednolitym rynku cyfrowym oraz zmiany dyrektyw 96/9/WE i 2001/29/WE (zwanej dalej „dyrektywą DSM”).

Celem dyrektywy SATCAB II jest stworzenie na gruncie prawa autorskiego warunków umożliwiających szersze rozpowszechnianie w państwach członkowskich programów telewizyjnych i radiowych pochodzących z innych państw członkowskich. Dyrektywa ma ułatwić udzielanie licencji na korzystanie z utworów i przedmiotów praw pokrewnych w nadawanych programach telewizyjnych i radiowych.

Dyrektywa DSM jest natomiast odpowiedzią Unii Europejskiej na aktualne wyzwania związane z rozwojem technologii cyfrowych w obszarze prawa autorskiego. Dyrektywa wprowadza zatem m.in. nowe formy dozwolonego użytku utworów, przedmiotów praw pokrewnych i baz danych (eksploracja tekstów i danych, zwielokrotnianie dla zachowania zbiorów dziedzictwa kulturowego) oraz istotnie modyfikuje formy już istniejące w prawie UE (korzystanie z utworów na potrzeby edukacji zdalnej). Wprowadza też środki ułatwiające korzystanie z utworów niedostępnych w handlu (*out-of-commerce works*) oraz umożliwiające, w ograniczonym zakresie, licencjonowanie utworów, co do których uprawnieni nie udzielili stosownego upoważnienia (tzw. rozszerzony zbiorowy zarząd). Istotną nowością jest wprowadzenie nowego prawa pokrewnego dla wydawców prasy do korzystania online z ich publikacji prasowych, jak również ujednoczenie i jednoznaczne przesądzenie zasad odpowiedzialności dostawców usług udostępniania treści online (DUUTO) z tytułu naruszeń praw autorskich. Dyrektywa wymaga też wprowadzenia rozwiązań zapewniających godziwe wynagrodzenie twórcom i wykonawcom, którzy przenoszą swoje prawa lub udzielają licencji (ochrona przed wyzyskiem), w tym środków umożliwiających lub ułatwiających praktyczne egzekwowanie tych uprawnień (wymóg przejrzystości umów i wpływów z nich, prawo żądania dodatkowego wynagrodzenia itp.).

Wdrożenie obydwu dyrektyw nastąpi przez:

- 1) wprowadzenie zasady państwa pochodzenia dla wykonywania praw autorskich i pokrewnych przez organizacje radiowe i telewizyjne w związku ze świadczeniem dodatkowych usług online (art. 3 dyrektywy SATCAB II);
- 2) ujednoczenie zasad licencjonowania usług reemisji bez względu na stosowaną technologię (art. 4–7 dyrektywy SATCAB II);
- 3) uregulowanie sytuacji rozpowszechniania programów radiowych i telewizyjnych udostępnionych w drodze wprowadzenia bezpośredniego (art. 8 dyrektywy SATCAB II);
- 4) wprowadzenie nowych postaci dozwolonego użytku w prawie autorskim (eksploracja tekstów i danych) oraz modyfikację niektórych już istniejących (korzystanie z utworów w działalności dydaktycznej oraz zwielokrotnianie utworów w celu zachowania dziedzictwa kulturowego) (art. 3–7 dyrektywy DSM);
- 5) modyfikację, w zgodzie z dyrektywą, zasad korzystania z utworów niedostępnych w handlu (dozwolony użytek, rozszerzone licencje zbiorowe, art. 8–11 dyrektywy DSM);

- 6) wprowadzenie rozszerzonych licencji zbiorowych na potrzeby eksploatacji nowego prawa pokrewnego przysługującego wydawcom prasy (art. 15 dyrektywy DSM) i na potrzeby eksploatacji utworów i przedmiotów praw pokrewnych przez DUUTO (art. 17, art. 12 dyrektywy DSM);
- 7) wprowadzenie środków ułatwiających licencjonowanie utworów udostępnianych w ramach usług wideo na żądanie (art. 13 dyrektywy DSM);
- 8) wprowadzenie nowego prawa pokrewnego dla wydawców prasy w zakresie korzystania online z ich publikacji prasowych (art. 15–16 dyrektywy DSM);
- 9) wprowadzenie nowych zasad udostępniania utworów i przedmiotów praw pokrewnych przez dostawców usług udostępniania treści online (art. 17 dyrektywy DSM);
- 10) zapewnienie godziwego wynagrodzenia twórcom i wykonawcom (wprowadzenie obowiązku przejrzystości w relacjach umownych między uprawnionymi i użytkownikami, modyfikacja klauzuli bestsellerowej, wprowadzenie alternatywnej procedury rozstrzygania sporów dotyczącej obowiązku przejrzystości i dostosowywania umów i zmian w zakresie prawa twórców i wykonawców do wypowiedzenia zawartych umów lub odstąpienia od nich (art. 18–23 dyrektywy DSM);
- 11) wprowadzenie nowych postaci dozwolonego użytku baz danych *sui generis*, tj. objętych ustawą z dnia 27 lipca 2001 r. o ochronie baz danych (Dz. U. z 2021 r. poz. 386), zwaną dalej „ustawą o ochronie baz danych”, (art. 3–6 i art. 8 ust. 2 dyrektywy DSM).

Projektowana ustawa przewiduje również, poza implementacją ww. dyrektyw, uzupełnienie treści art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2509), zwanej dalej „ustawą o prawie autorskim”, przez doprecyzowanie, że licencjodawca może mieć, obok siedziby (osoba prawna), także „miejsce zamieszkania” (osoba fizyczna). Jest to zmiana o charakterze porządkującym i doprecyzującym, postulowana przez sejmową Komisję do Spraw Petycji (obecnie przepis ten wskazuje, że umowa licencyjna uprawnia do korzystania z utworu w okresie pięciu lat na terytorium państwa, w którym licencjodawca ma swoją siedzibę, chyba że w umowie postanowiono inaczej). Przewiduje się też zmianę art. 127¹ tej ustawy, który stanowi upoważnienie dla Prezesa Rady Ministrów do utworzenia zespołu do spraw przeciwdziałania naruszeniom prawa autorskiego i praw pokrewnych. Obecna formuła działania Zespołu się wyczerpała. Aby zapewnić oczekiwaną efektywność jego pracy w dobie piractwa internetowego konieczne jest uwzględnienie w jego składzie także partnerów społecznych, a zwłaszcza użytkowników, których usługi są wykorzystywane do dokonywania omawianych naruszeń.

Projektowana ustawa opiera się na następujących ogólnych wytycznych:

- 1) przepisy wdrażające obie dyrektywy powinny możliwie ściśle odpowiadać brzmieniu implementowanych przepisów tych dyrektyw, z zastrzeżeniem wytycznych zawartych w wyroku TSUE C-401/19;
- 2) regulacja nie będzie wykraczać poza materię objętą dyrektywami, z zastrzeżeniem zmiany i usunięcia dwóch przepisów ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych jw.;
- 3) w możliwie największym stopniu zostaną wykorzystane już istniejące instytucje (Komisja Prawa Autorskiego, mediacja uregulowana w przepisach ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550, z późn. zm.) itd.);
- 4) nie nastąpi obciążenie finansów publicznych wskutek wprowadzenia projektowanych zmian.

Wdrożenie dyrektyw do prawa krajowego nastąpi przez odpowiednie zmiany w trzech ustawach:

- 1) w ustawie o prawie autorskim;
- 2) w ustawie z dnia 15 czerwca 2018 r. o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2207), zwanej dalej „ustawą o zbiorowym zarządzaniu”;
- 3) w ustawie o ochronie baz danych.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

I. Istotą implementacji dyrektywy SATCAB II jest:

- 1) wskazanie prawa krajowego właściwego w zakresie wykonywania praw autorskich i praw pokrewnych na potrzeby świadczenia przez nadawców radiowych i telewizyjnych tzw. dodatkowych usług online;
- 2) wprowadzenie jednolitych reguł zawierania umów na reemisję, bez względu na zastosowaną technologię oraz
- 3) uregulowanie sytuacji reemisji, na potrzeby której sygnał jest dostarczany drogą „wprowadzenia bezpośredniego”.

Proponowane zmiany stanowią odpowiedź na rozwój technologii cyfrowych i Internetu, w związku z czym zmianie podlegają sposoby rozpowszechniania programów telewizyjnych i radiowych oraz sposób dostępu do takich programów. Obok tradycyjnego nadawania programów telewizyjnych i radiowych w czasie rzeczywistym coraz częściej użytkownicy tych usług chcieliby mieć dostęp do treści tych programów także w ramach usług online (tzw. dodatkowe usługi online). Postęp technologii w dziedzinie reemisji spowodował, że na gruncie prawa autorskiego powstała potrzeba jednakowego

traktowania wszystkich podmiotów świadczących te usługi, tj. obowiązkowe pośrednictwo organizacji zbiorowego zarządzania przy zawieraniu umów licencyjnych na reemisję powinno obowiązywać wszystkich reemitentów (dotychczas dotyczyło tylko reemitentów kablowych). Powstała też potrzeba uregulowania sytuacji rozpowszechniania programów radiowo-telewizyjnych udostępnionych drogą wprowadzenia bezpośredniego (direct injection), które funkcjonalnie bardzo przypomina nadawanie i reemitowanie, ale nie mieści się w dotychczasowych definicjach tych pól eksploatacji. Projekt wyraźnie uznaje zatem ten rodzaj rozpowszechniania za objęty definicjami nadawania i reemitowania, rozszerzając dotychczasowe definicje i tym samym ograniczając do minimum konieczność wprowadzania dalszych zmian ustawowych w tym zakresie.

II. Istotą implementacji dyrektywy DSM jest:

- 1) wprowadzenie nowych postaci dozwolonego użytku w prawie autorskim (eksploracja tekstów i danych) oraz modyfikacja niektórych już istniejących (korzystanie z utworów i przedmiotów praw pokrewnych w cyfrowej i transgranicznej działalności dydaktycznej oraz ich zwielokrotnianie w celu zachowania dziedzictwa kulturowego) (art. 3–7 dyrektywy DSM);
- 2) modyfikacja, w zgodzie z dyrektywą, zasad korzystania z utworów i przedmiotów praw pokrewnych niedostępnych w handlu (art. 8–11 dyrektywy DSM);
- 3) wprowadzenie, ale w ograniczonym zakresie, licencji zbiorowych z rozszerzonym skutkiem (art. 12 dyrektywy DSM);
- 4) wprowadzenie środków ułatwiających licencjonowanie udostępniania utworów w ramach usług wideo na żądanie (art. 13 dyrektywy DSM);
- 5) wprowadzenie nowego prawa pokrewnego dla wydawców prasy w zakresie korzystania online z ich publikacji prasowych (art. 15–16 dyrektywy DSM);
- 6) wprowadzenie nowych zasad udostępniania utworów i przedmiotów praw pokrewnych przez dostawców usług udostępniania treści online (art. 17 dyrektywy DSM);
- 7) zapewnienie warunków dla godziwego wynagradzania twórców i wykonawców (art. 18 dyrektywy DSM);
- 8) wprowadzenie obowiązku przejrzystości w relacjach umownych między uprawnionymi i użytkownikami (art. 19 dyrektywy DSM);
- 9) wprowadzenie zmian do istniejących przepisów w zakresie mechanizmu dostosowywania umów – tzw. klauzula bestsellerowa (art. 20 dyrektywy DSM);
- 10) wprowadzenie alternatywnej procedury rozstrzygania sporów dotyczącej obowiązku przejrzystości i dostosowywania umów (art. 21 dyrektywy DSM);
- 11) wprowadzenie zmian w zakresie prawa twórców i wykonawców do wypowiedzenia zawartych umów lub odstąpienia od nich (art. 22 dyrektywy DSM);
- 12) wprowadzenie nowych postaci dozwolonego użytku baz danych sui generis, tj. objętych ustawą o ochronie baz danych (art. 3, 4 i 6 dyrektywy DSM) i uwzględnienie w tej ustawie przepisów dyrektywy dotyczących zasad korzystania z utworów i przedmiotów praw pokrewnych niedostępnych w handlu w taki sposób, aby obejmowały także korzystanie z baz danych sui generis niedostępnych w handlu (art. 8–11 dyrektywy DSM).

W związku z implementacją przepisów dyrektywy DSM o dozwolonym użytku (art. 3–7) zostanie wprowadzona nowa postać dozwolonego użytku obejmująca „eksplorację tekstów i danych”, możliwość korzystania z utworów na potrzeby nauczania na odległość oraz zwielokrotniania utworów przez instytucje dziedzictwa kulturowego w celu zachowania posiadanych zbiorów. Te przepisy dyrektywy DSM odnoszą się także do baz danych chronionych prawem sui generis, w związku z tym podobne uregulowania zostaną wprowadzone również do ustawy o ochronie baz danych. Przepisy art. 8–11 dyrektywy DSM stanowią kompleksową regulację dotyczącą korzystania z utworów i przedmiotów praw pokrewnych niedostępnych w handlu (out-of-commerce works), znajdujących się na stałe w zbiorach instytucji dziedzictwa kulturowego. Konieczność wprowadzenia tej regulacji wiąże się z istnieniem dużej liczby utworów i przedmiotów praw pokrewnych, do których dostęp za pomocą kanałów komercyjnych jest niemożliwy lub nadmiernie utrudniony. Z tego względu w projekcie ustawy znajdą się rozwiązania umożliwiające korzystanie z utworów i przedmiotów praw pokrewnych niedostępnych w handlu na podstawie licencji udzielonej przez organizację zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi również w zakresie, w jakim uprawnieni nie powierzyli swoich praw w zbiorowy zarząd (przykład tzw. rozszerzonej licencji zbiorowej). Ponadto zostanie wprowadzona nowa postać dozwolonego użytku umożliwiająca instytucjom dziedzictwa kulturowego korzystanie z niedostępnych w handlu utworów i przedmiotów praw pokrewnych w sytuacji, gdy w danym momencie nie istnieje organizacja zbiorowego zarządzania mogąca udzielić stosownej licencji. Omawiana regulacja wdroży również postanowienia dyrektywy DSM dotyczące transgranicznego korzystania z utworów i przedmiotów praw pokrewnych niedostępnych w handlu.

Art. 12 dyrektywy DSM ma charakter fakultatywny. Określa zasady, na jakich państwa członkowskie mogą w swoich systemach prawa autorskiego wprowadzić możliwość udzielania tzw. licencji zbiorowych z rozszerzonym skutkiem (dalej: „ECL” – Extended Collective License), tj. licencji, które upoważniają do korzystania z utworów lub przedmiotów praw pokrewnych także tych uprawnionych, którzy nie udzielili upoważnienia w tym zakresie. ECL zostaną wprowadzone w dwóch przypadkach: będą mogły być udzielane w zakresie eksploatacji nowego prawa pokrewnego dla wydawców prasy (art. 15 dyrektywy DSM) oraz w zakresie eksploatacji utworów i przedmiotów praw pokrewnych przez dostawców usług udostępniania treści online w ramach świadczenia przez nich usług publicznego udostępniania treści zamieszczanych przez użytkowników tych usług (art. 17 dyrektywy DSM). W tym celu zostanie wykorzystana instytucja reprezentatywnej organizacji zbiorowego zarządzania, o której mowa w art. 10 ustawy o zbiorowym zarządzaniu.

Art. 13 dyrektywy DSM ma na celu ułatwienie zawierania umów licencyjnych dotyczących udostępniania utworów w ramach usług na żądanie (Video On Demand – VOD). Przewiduje on, że strony, które „napotykają trudności związane z udzielaniem licencji”, powinny móc „zwrócić się o pomoc do bezstronnego organu lub mediatorów”, którzy będą stanowić wsparcie w tych negocjacjach i „w stosownych przypadkach” proponować własne rozwiązania. Przepis w zasadzie nie przewiduje bardziej konkretnych wytycznych w tym zakresie. Jego wdrożenie nastąpi przez umożliwienie prowadzenia takich mediacji przez arbitrów Komisji Prawa Autorskiego.

Art. 14 dyrektywy DSM nie wymaga implementacji. Stanowi on, że w przypadku wygaśnięcia okresu ochrony utworów sztuk wizualnych „wszelkie materiały” powstałe w wyniku ich zwielokrotnienia także nie podlegają ochronie, chyba że „materiał powstały w wyniku tego zwielokrotnienia” jest oryginalny, tzn. sam w sobie stanowi nowy utwór. W prawie polskim nie ulega wątpliwości, że wygaśnięcie ochrony utworu skutkuje także wygaśnięciem ochrony jego zwielokrotnionych egzemplarzy czy „kopii cyfrowych”. Jest to zresztą ogólna reguła, nieograniczająca się tylko do utworów z zakresu sztuk wizualnych. Z kolei jeżeli takie zwielokrotnienie zawiera dodatkowe „twórcze” elementy powodujące, że całość spełnia ustawowe przesłanki powstania utworu, będzie ona chroniona jako nowy utwór (np. autorska fotografia obiektu, którego ochrona prawnoautorska wygasła).

Art. 15 dyrektywy DSM wprowadza do prawa autorskiego nową kategorię prawa wyłącznego – prawo wydawcy prasowego do wyłącznej eksploatacji online jego publikacji prasowych przez platformy internetowe zdefiniowane jako „dostawcy usług społeczeństwa informacyjnego”. W obecnym stanie prawnym wydawcom takie odrębne prawo nie przysługuje – możliwe jest jedynie pochodne nabycie praw wyłącznych do eksploatacji publikacji prasowej online, tj. w ramach praw autorskich nabywanych od twórców (autorów) publikacji prasowych. Dyrektywa wyraźnie przesądza, że to nowe prawo pozostaje bez uszczerbku dla praw twórców, którzy w szczególności zachowują prawo do korzystania ze swoich utworów „niezależnie od publikacji prasowej, w skład której wchodzi” (art. 15 ust. 2 dyrektywy DSM). Nowe prawo wyłączne ma także trwać relatywnie krótko – 2 lata od opublikowania danej publikacji prasowej. Dyrektywa DSM w art. 15 ust. 5 przewiduje także, że autorzy publikacji prasowych mają partycypować we wpływach uzyskiwanych przez wydawców z eksploatacji nowego prawa wyłącznego. Implementacja omawianych przepisów dyrektywy nastąpi przez wprowadzenie do ustawy o prawie autorskim nowego prawa pokrewnego – „prawa do publikacji prasowej w ramach świadczenia usług drogą elektroniczną”. Stosowne przepisy zostaną zamieszczone w rozdziale 11 „Prawa pokrewne” jako nowy oddział³². Nowe prawo pokrewne do publikacji prasowej będzie funkcjonować bez uszczerbku dla praw twórców i pozostałych uprawnionych, zgodnie z art. 15 ust. 2 dyrektywy DSM. Będzie obejmować wyłączne prawo do zwielokrotnienia publikacji prasowej oraz jej udostępniania w taki sposób, aby każdy miał do niej dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym – ale wyłącznie w ramach świadczenia usług drogą elektroniczną. Będzie to zatem pierwszy przypadek prawa pokrewnego, w którym treść prawa wyłącznego jest określona także przez kategorię świadczonej usługi, względnie użytkownika (usługodawcy). Zgodnie z art. 15 ust. 5 dyrektywy DSM autorzy publikacji prasowych będą partycypować we wpływach uzyskiwanych przez wydawców z tytułu nowego prawa pokrewnego wg udziału 50-50%. Taka propozycja została przedstawiona przez samo środowisko wydawców prasowych (SDiW Repropol i Izbę Wydawców Prasy) i należy ją uznać za godną poparcia.

Art. 16 dyrektywy DSM przewiduje dla wydawców prawo do udziału w rekompensacie za korzystanie z utworów na podstawie przepisów o dozwolonym użytku. Ten artykuł dyrektywy należy uznać za już wdrożony w polskim prawie krajowym. Wydawcom przysługuje bowiem udział w opłatach, o których mowa w art. 20 i 20¹ ustawy o prawie autorskim, oraz w podziale wynagrodzenia za publiczne użyczenie egzemplarzy bibliotecznych, o którym mowa w art. 28 ust. 4–5 ustawy o prawie autorskim.

Art. 17 dyrektywy DSM przewiduje szczególne regulacje dotyczące udostępniania chronionych utworów i przedmiotów praw pokrewnych przez „dostawców usług udostępniania treści online”. Jest to zdefiniowana w art.

2 pkt 6 tej dyrektywy szczególna kategoria dostawcy „usług społeczeństwa informacyjnego” którego „głównym lub jednym z głównych celów jest przechowywanie i udzielanie publicznego dostępu do dużej liczby chronionych prawem autorskim utworów lub innych przedmiotów objętych ochroną zamieszczanych przez użytkowników tych usług, które są przez niego organizowane i promowane w celach zarobkowych”. Art. 17 ust. 1 dyrektywy DSM przesądza kwestię, nasuwającą dotąd poważne wątpliwości na gruncie prawa krajowego, że dostawca usług udostępniania treści online (dalej: „DUUTO”) dokonuje czynności publicznego udostępniania (rozpowszechniania) utworów, gdy „udziela on publicznego dostępu do chronionych prawem autorskim utworów lub innych przedmiotów objętych ochroną zamieszczanych przez jego użytkowników”. Tym samym dyrektywa DSM przesądza, że na gruncie prawa autorskiego DUUTO jest w zakresie powyższych czynności użytkownikiem i w związku z tym powinien dysponować odpowiednimi licencjami. Jednocześnie dyrektywa DSM w art. 17 ust. 2 przewiduje rozszerzony skutek takich licencji pod względem podmiotowym, tj. że będą one ex lege obejmować także czynności publicznego udostępniania dokonywane przez korzystających z usług DUUTO, ale wyłącznie gdy „nie działają oni na zasadach komercyjnych lub gdy ich działalność nie przynosi znaczących przychodów”. Ponieważ DUUTO mają być użytkownikami w rozumieniu przepisów ustawy o prawie autorskim, to w konsekwencji obejmowałyby ich także regulacje dotyczące odpowiedzialności za naruszenia praw autorskich, np. gdyby doszło do udostępnienia określonych utworów bez koniecznej licencji. Biorąc jednakże pod uwagę charakter działalności DUUTO, ogromną liczbę udostępnianych treści i ich ogromne zróżnicowanie, dyrektywa DSM w art. 17 ust. 3 i 4 określa szczególne zasady odpowiedzialności tych podmiotów, jednocześnie wyłączając stosowanie w zakresie omawianej działalności zasad odpowiedzialności usługodawców internetowych określonych w dyrektywie 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (dyrektywa o handlu elektronicznym) (Dz. Urz. UE L 178 z 17.07.2000, str. 1, z późn. zm.) (tzw. dyrektywa „o handlu elektronicznym” lub dyrektywa „e-commerce”). Dla określonych „mniejszych” DUUTO dyrektywa DSM przewiduje nieco złagodzone zasady odpowiedzialności. W przypadku użytkowników swoich usług DUUTO mają zapewnić „skuteczny i sprawny mechanizm składania skarg i dochodzenia roszczeń”, znajdujący zastosowanie w sprawach dotyczących usunięcia zamieszczonych przez użytkownika treści lub zablokowania dostępu do nich, zaś państwa członkowskie – możliwość dochodzenia tych roszczeń zarówno na drodze sądowej, jak też pozasądowej. Wdrożenie omawianego art. 17 dyrektywy DSM nastąpi w rozdziale 3 ustawy o prawie autorskim „Treść prawa autorskiego” przez dodanie nowego oddziału 2a „Przepisy szczególne dotyczące dostawców usług udostępniania treści online” (począwszy od art. 22¹), tj. po oddziale 2 „Autorskie prawa majątkowe”, a przed oddziałem 3 zawierającym przepisy o dozwolonym użytku.

Przepis art. 18 dyrektywy DSM służy zapewnieniu twórcom i wykonawcom, którzy przenoszą swoje autorskie prawa majątkowe lub udzielają licencji na korzystanie z nich, prawa do odpowiedniego i proporcjonalnego wynagrodzenia z tego tytułu. W tym zakresie istotny jest już obowiązujący art. 70 ust. 2¹ ustawy o prawie autorskim, który ustanawia prawo do dodatkowego wynagrodzenia dla twórców i wykonawców utworu audiowizualnego z tytułu jego eksploatacji na wybranych polach, m.in. przez wyświetlanie w kinach czy nadawanie. Nie przewiduje się wprowadzania podobnych regulacji w odniesieniu do innych kategorii utworów lub przedmiotów praw pokrewnych lub też innych pól eksploatacji.

Art. 19 dyrektywy DSM nakazuje zapewnić twórcom oraz artystom wykonawcom uprawnienie do regularnego otrzymywania informacji na temat eksploatacji ich utworów lub artystycznych wykonań. W związku z tym w ustawie o prawie autorskim zostanie wprowadzony art. 47¹ zawierający stosowne regulacje dotyczące tego nowego obowiązku informacyjnego. Zgodnie z dyrektywą DSM przekazywana informacja powinna być „aktualna, istotna i wyczerpująca” z punktu widzenia wskazanego wyżej celu, przy uwzględnieniu „specyfiki każdego sektora”. Przedmiotem projektowanego obowiązku informacyjnego będzie więc informacja o przychodach z eksploatacji utworu oraz wynagrodzeniu należnym w związku z tą eksploatacją. W zgodzie z treścią art. 19 ust. 1 dyrektywy DSM ww. informacja przekazywana będzie z regularnością adekwatną do specyfiki eksploatacji utworu, nie rzadziej jednak niż raz do roku. Jednocześnie jednak zostanie wprowadzone fakultatywne upoważnienie ustawowe dla ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego do określenia w rozporządzeniu częstotliwości oraz zakresu przekazywanej informacji dla konkretnych sposobów eksploatacji utworów w przypadku, gdy zaistnieje taka potrzeba rynkowa.

W art. 20 dyrektywa DSM nakazuje wprowadzenie prawnych mechanizmów, na podstawie których twórcy i wykonawcy będą mogli żądać od podmiotów, z którymi zawarli umowę o eksploatację praw (lub od ich następców prawnych), „odpowiedniego i godziwego” wynagrodzenia, jeżeli to pierwotnie uzgodnione okaże się „niewspółmiernie niskie” w porównaniu do „wszystkich późniejszych odnośnych przychodów uzyskiwanych z eksploatacji utworów lub wykonań”. Ten mechanizm, określany jako tzw. klauzula bestsellerowa, istnieje już w polskim porządku prawnym. Zgodnie z obecnym brzmieniem art. 44 ustawy o prawie autorskim w razie rażącej dysproporcji między wynagrodzeniem twórcy a korzyściami nabywcy autorskich praw majątkowych lub

licencjodawca może żądać stosownego podwyższenia wynagrodzenia przez sąd. Dyrektywa wyłącza jednak stosowanie klauzuli bestsellerowej w odniesieniu do umów zawieranych przez „podmioty określone w art. 3 lit. a) i b) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady UE 2014/26 z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz udzielania licencji wieloterytorialnych dotyczących praw do utworów muzycznych na potrzeby ich wykorzystania na internetowym polu eksploatacji na rynku wewnętrznym (Dz. U. UE L 84 z 26.02.2014, str. 72, z późn. zm.)”, tj. przez organizacje zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi oraz przez niezależne podmioty zarządzające (art. 2 ust. 1 pkt 1–3 ustawy o zbiorowym zarządzaniu), dając pierwszeństwo umowom zbiorowym. Stosowne wyłączenie znajdzie się zatem w treści nowo dodanego przepisu ust. 2 w art. 44 ustawy o prawie autorskim.

W art. 21 dyrektywy DSM nałóżono na państwa członkowskie obowiązek wprowadzenia przepisów przewidujących możliwość „rozstrzygnięcia” sporów dotyczących obowiązku przejrzystości, o którym mowa w art. 19 tej dyrektywy, oraz mechanizmu dostosowania umów, o którym mowa w art. 20 tej dyrektywy, w drodze „dobrowolnej, alternatywnej procedury rozstrzygnięcia sporów”. W ustawie o prawie autorskim zostanie zatem wprowadzony przepis odsyłający strony takich sporów do mediacji uregulowanej w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego. Dyrektywa DSM w art. 22 nakłada na państwa członkowskie obowiązek wprowadzenia instytucji pozwalającej twórcom lub wykonawcom, którzy udzielili licencji wyłącznej lub przenieśli swoje prawa, na odwołanie w całości lub w części licencji lub przeniesienia praw, jeżeli ten utwór lub inny przedmiot objęty ochroną „nie jest eksploatowany”. W prawie polskim materię tę reguluje art. 57 ustawy o prawie autorskim, który jednakże wymaga pewnych modyfikacji. Nastąpi ograniczenie zakresu stosowania przepisu do sytuacji, w których doszło do przeniesienia majątkowych praw autorskich albo udzielenia licencji wyłącznej. Strony będą mogły uzgodnić termin rozpowszechnienia utworu, ale prawo twórcy lub wykonawcy do odstąpienia od umowy lub jej wypowiedzenia powstanie zawsze, gdy utwór nie zostanie rozpowszechniony w terminie 10 lat. Alternatywnie zamiast wypowiedzenia umowy licencja wyłączna będzie mogła zostać przekształcona w licencję niewyłączną. Przepisy wdrażające art. 18–22 dyrektywy DSM nie będą miały zastosowania do twórców programów komputerowych, zgodnie z art. 23 ust. 2 tej dyrektywy.

Art. 3–6 oraz 8–11 dyrektywy DSM wymagają także wdrożenia w zakresie przepisów o bazach danych *sui generis*, tj. zawartych w ustawie o ochronie baz danych. Stosowne zmiany zostaną wprowadzone w art. 8a-d i będą co do zasady redakcyjnie oparte na brzmieniu analogicznych przepisów wprowadzonych do ustawy o prawie autorskim.

Nowelizacja ustawy o prawie autorskim w zakresie wykraczającym poza implementację dyrektyw będzie obejmować zmianę art. 66 ust. 1 oraz art. 127¹. Zmiana art. 66 ust. 1 nastąpi zgodnie z dezyderatem nr 86 Komisji do Spraw Petycji z dnia 4 marca 2021 r. Przepis ten w obecnym brzmieniu nie uwzględnia faktu, że licencjodawcą może być także osoba fizyczna, która nie ma siedziby, a miejsce zamieszkania. Dlatego ust. 1 otrzyma brzmienie: „1. Umowa licencyjna uprawnia do korzystania z utworu w okresie pięciu lat na terytorium państwa, w którym licencjodawca ma swoją siedzibę albo miejsce zamieszkania, chyba że w umowie postanowiono inaczej.” – jest to zmiana o charakterze porządkującym i doprecyzującym.

Ponadto zmieniony zostanie art. 127¹ upoważniający Prezesa Rady Ministrów do utworzenia, w drodze zarządzenia, zespołu do spraw przeciwdziałania naruszeniom prawa autorskiego i praw pokrewnych. Zespół taki został powołany zarządzeniem nr 83 Prezesa Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2000 r. (M.P. z 2013 r. poz. 540). Jego celem było opracowywanie wniosków i propozycji dotyczących działań organów administracji rządowej w zakresie zwalczania naruszeń prawa autorskiego i praw pokrewnych. Z uwagi na fakt, że naruszenia praw autorskich i praw pokrewnych dokonywane są obecnie najczęściej w Internecie i w istotnym zakresie poza polską jurysdykcją, formuła działania Zespołu utworzonego w 2000 r. wymaga zmiany. Konieczne jest zwiększenie zaangażowania partnerów społecznych, przede wszystkim samych uprawnionych oraz podmiotów, których usługi są wykorzystywane do dokonywania tych naruszeń (usługi świadczone drogą elektroniczną).

Analiza kosztów i korzyści w odniesieniu do poszczególnych uczestników systemu

Podmioty	Korzyści	Koszty	Ryzyka i zagrożenia
1. Twórcy i wykonawcy	Prawo twórców publikacji prasowych do 50% wynagrodzenia należnego wydawcom prasy z tytułu eksploatacji nowego prawa pokrewnego. Wszyscy, których utwory będą		Negocjacje z niektórymi użytkownikami co do wysokości należnych wynagrodzeń mogą się przeciągać lub zakończyć brakiem porozumienia, sprawy mogą być rozstrzygane dość

	<p>publicznie udostępniane w ramach usług DUUTO, mogą oczekiwać stosownego wynagrodzenia z obejmujących ich repertuar umów licencyjnych.</p> <p>Wzmocnienie pozycji prawnej względem kontrahentów dzięki uprawnieniu do regularnego otrzymywania informacji o wpływach z eksploatacji utworów i wykonań.</p>		długo w sądach.
2. Dostawcy VOD oraz usług streamingu muzyki	Ułatwienie zawierania umów licencyjnych dotyczących udostępniania utworów w ramach usług VOD – możliwość skorzystania z mediacji arbitrów Komisji Prawa Autorskiego.		
3. Nadawcy RTV	<p>Ułatwienie transgranicznego świadczenia dodatkowych usług online (w tym nabywania stosownych licencji lub ustalania zakresu już nabytych praw do utworów udostępnianych w ramach tych usług) – przez ustanowienie tzw. zasady państwa pochodzenia.</p> <p>Uregulowanie na gruncie prawa autorskiego sytuacji rozpowszechniania programów RTV udostępnionych drogą wprowadzenia bezpośredniego (<i>direct injection</i>).</p>		
4. Reemitenci	<p>Wprowadzenie jednolitych zasad licencjonowania reemisji, bez względu na stosowaną technologię (realizacja zasady neutralności technologicznej rozwiązań prawnych).</p> <p>Uregulowanie na gruncie prawa autorskiego sytuacji rozpowszechniania programów RTV udostępnionych drogą wprowadzenia bezpośredniego (<i>direct injection</i>).</p>	Obowiązek negocjacji z ozz w celu uzyskania licencji na reemisję (w tym wprowadzenie bezpośrednie).	Negocjacje z ozz warunków licencji mogą nie doprowadzić do porozumienia, konieczne może być prowadzenie długotrwałych sporów sądowych.
5. Wydawcy prasowi	Możliwość korzystania z nowego prawa pokrewnego do eksploatacji publikacji prasowych online – prawo wydawców do 50% wynagrodzenia należnego z tytułu eksploatacji nowego prawa pokrewnego.		Negocjacje warunków licencji z dostawcami usług społeczeństwa informacyjnego mogą nie doprowadzić do porozumienia, konieczne może być prowadzenie długotrwałych sporów sądowych.
6. Ozz	Możliwość udzielania licencji zbiorowych z rozszerzonym skutkiem na eksploatację prawa pokrewnego przysługującego wydawcom prasowym oraz eksploatację utworów i przedmiotów praw pokrewnych		Negocjacje warunków licencji z dużymi użytkownikami, często z siedzibą za granicą, mogą się przeciągać lub zakończyć brakiem porozumienia, sprawy mogą być rozstrzygane dość długo

	<p>przez DUUTO.</p> <p>Możliwość udzielania instytucjom dziedzictwa kulturowego rozszerzonych licencji na korzystanie z utworów niedostępnych w handlu.</p> <p>Poszerzenie zakresu obowiązkowego zbiorowego zarządu na polu eksploatacji reemitowanie.</p>		w sądach.
7. Dostawcy usług społeczeństwa informacyjnego korzystający z publikacji prasowych		Konieczność uzyskania stosownych licencji na eksploatację publikacji prasowych online także od wydawców prasowych w zakresie nowego prawa pokrewnego.	Negocjacje warunków licencji z ozz mogą się przeciągać lub zakończyć brakiem porozumienia, sprawy mogą być rozstrzygane dość długo w sądach.
8. DUUTO	<p>Jasne uregulowanie ich statusu na gruncie prawa autorskiego jako użytkownika.</p> <p>Możliwość uzyskania licencji zbiorowych z rozszerzonym skutkiem.</p>	<p>Konieczność uzyskania stosownych licencji na rozpowszechnianie treści chronionych, udostępnianych przez użytkowników usług DUUTO.</p> <p>Zaostrzone rygory odpowiedzialności za naruszenie praw autorskich lub praw pokrewnych w stosunku do dotychczasowych (w braku licencji), w tym potencjalna konieczność wprowadzenia mechanizmów automatycznej weryfikacji udostępnianych treści.</p> <p>Konieczność zapewnienia mechanizmów rozstrzygania sporów dot. zamieszczanych treści między uprawnionymi a użytkownikami usług DUUTO.</p>	
9. Użytkownicy usług DUUTO	Zwiększenie bezpieczeństwa prawnego w przypadku, gdy DUUTO zdołają zawrzeć umowy		Odpowiedzialność DUUTO z tytułu udostępniania utworów online i zaostrzone

(usługobiorcy)	<p>licencyjne – będą one obejmowały też czynności publicznego udostępniania dokonywane przez tych użytkowników.</p> <p>Możliwość korzystania ze stworzonych przez DUUTO mechanizmów rozstrzygania sporów z uprawnionymi dotyczącymi udostępnianych treści.</p>		<p>przesłanki zwolnienia DUUTO z tej odpowiedzialności mogą skutkować koniecznością uprzedniego automatycznego filtrowania treści udostępnianych przez usługobiorców i swoistej prewencyjnej kontroli udostępnianych treści.</p> <p>Uwzględniając jednak ogólne wytyczne zawarte w wyroku TSUE C-401/19, wprowadzono jednak w tym zakresie, z uwagi na potrzebę ochrony wolności słowa i dostępu do informacji, istotne ograniczenie polegające na tym, że DUUTO nie mogą dokonywać zautomatyzowanego blokowania dostępu do utworu, jeżeli jego publiczne udostępnienie nie narusza praw autorskich w sposób oczywisty i bezsporny - oceny w tym zakresie będzie dokonywać DUUTO, biorąc pod uwagę wszystkie istotne okoliczności sprawy, tj. przepisy o dozwolonym użytku i ich wykładnię w orzecznictwie i doktrynie prawniczej czy też postanowienia stosownych umów licencyjnych, zawartych przez DUUTO lub indywidualnie przez usługobiorcę, należy przyjąć, że rozwiązanie to pozwoli ograniczyć blokowanie dostępu do treści do przypadków najbardziej oczywistych i rażących.</p>
10. Organizacje badawcze (uczelnie i instytuty naukowe)	Możliwość korzystania z dozwolonego użytku na potrzeby eksploracji tekstów i danych – rozwiązanie problemu braku pewności prawa w tym zakresie (dotyczy także baz danych).		
11. Instytucje oświatowe	Rozszerzenie możliwości korzystania dla celów dydaktycznych z utworów i przedmiotów praw pokrewnych wyrażonych w formie cyfrowej w celu korzystania z nich w środowisku online, doprecyzowanie warunków legalnego korzystania dla celów		Wskazanie wprost odpowiedzialności beneficjentów w związku z korzystaniem z utworów w ramach dozwolonego użytku edukacyjnego.

	dydaktycznych (dotyczy także baz danych).		
12. Instytucje dziedzictwa kulturowego	<p>Możliwość korzystania z dozwolonego użytku na potrzeby eksploracji tekstów i danych (dotyczy także baz danych).</p> <p>Ułatwienie zgodnego z prawem korzystania z utworów niedostępnych w handlu znajdujących się w zbiorach instytucji dziedzictwa kulturowego (dotyczy także baz danych).</p> <p>Możliwość zwielokrotniania utworów pozostających we własnych zbiorach w celu uzupełnienia, zachowania lub ochrony tych zbiorów (dotyczy także baz danych).</p>		
13. Producenci baz danych			Nowe postaci dozwolonego użytku (eksploracja tekstów i danych, użytek edukacyjny, zwielokrotnianie dla zachowania zbiorów) – ryzyko utraty niewielkiej części dochodów.
14. Obywatele	<p>Możliwość eksploracji tekstów i danych – o ile uprawnieni nie zastrzegli inaczej.</p> <p>Lepszy dostęp do utworów niedostępnych w handlu (dotyczy także baz danych).</p> <p>Możliwość objęcia licencją uzyskaną przez DUUTO w zakresie publicznego udostępniania w Internecie treści chronionych.</p>		Ryzyko stosowania przez DUUTO automatycznych mechanizmów weryfikacji treści zamieszczanych przez usługobiorców, które to mechanizmy nie będą uwzględniać wszystkich istotnych okoliczności i niezasadnie blokować treści, które mogą być legalnie zamieszczone
15. Licencjodawcy oraz podmioty korzystające z utworów na podstawie umowy przenoszącej prawa autorskie lub prawa do artystycznych wykonań		Obciążenie obowiązkiem informacyjnym wobec twórców i wykonawców co do sposobu korzystania z utworów i wykonań oraz uzyskiwanych z tego tytułu przychodów.	Ryzyko nadmiernego obciążenia obowiązkiem informacyjnym niektórych kategorii podmiotów korzystających z utworów i wykonań zostało znacząco ograniczone przez rozwiązania proponowane w projektowanym art. 47 ¹ ust. 4 i 5 oraz, dodatkowo, art. 47 ² .

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Obydwie dyrektywy powinny być implementowane do dnia 7 czerwca 2021 r. Obecnie Polska pozostaje jedynym państwem UE, które nie dokonało ich pełnego wdrożenia. Poniżej zostanie przedstawiony sposób rozwiązania wybranych zagadnień we Francji, w Hiszpanii, na Słowacji i na Węgrzech.

Sposób licencjonowania „wprowadzenia bezpośredniego”

We Francji, w Hiszpanii i na Słowacji zasady dotyczące licencjonowania reemisji zostały rozszerzone na rozpowszechnianie programów udostępnianych w drodze wprowadzenia bezpośredniego (jak w projektowanej ustawie). Zatem stosowną licencję na takie rozpowszechnianie uzyskuje się za pośrednictwem ozz, z przewidzianymi w dyrektywie SATCAB II wyjątkami. Z kolei na Węgrzech nie dokonano takiego rozszerzenia.

Fakultatywne ograniczenia dozwolonego użytku dla celów edukacyjnych

Projektowana ustawa nie przewiduje wyłączenia dozwolonego użytku do celów dydaktycznych w stosunku do określonych sposobów korzystania lub określonej kategorii utworów (art. 5 dyrektywy DSM). We Francji wspomniany dozwolony użytek nie znajduje zastosowania wtedy, gdy odpowiednie licencje są łatwo dostępne. Na Węgrzech wyłączono możliwość korzystania w warunkach e-learningu z zapisów nutowych, co było podyktowane z jednej strony łatwą dostępnością tego typu utworów, a z drugiej strony obawą o utratę znacznych dochodów przez ich wydawców. Wyjątki przewidziano także w Hiszpanii. Słowacja nie wprowadziła żadnych podobnych ograniczeń.

Dodatkowe fakultatywne wymogi dla dopuszczalności licencjonowania przez ozz utworów niedostępnych w handlu

Projektowana ustawa nie przewiduje wprowadzenia dodatkowych, szczegółowych wymogów w celu ustalenia, czy utwory niedostępne w handlu mogą podlegać mechanizmowi udzielania licencji przez ozz. We Francji przyjęto natomiast, że nie udziela się takiej licencji w stosunku do utworu, od opublikowania którego nie upłynęło jeszcze 30 lat. Na Węgrzech wspomniane ograniczenie wprowadzono wyłącznie w stosunku do utworów literackich, przy czym wprowadzone zostały dwa dodatkowe warunki, które muszą być spełnione, aby dopuszczalne było udzielenie licencji – utwory te muszą być opublikowane najpóźniej w dniu 31 sierpnia 1999 r. lub przed tą datą, a kolejne ich wydania nie będą mogły następować częściej niż raz na 8 lat od wspomnianej daty 31 sierpnia 1999 r. Dodatkowe, szczegółowe wymogi ustanowiono także w Hiszpanii.

Zakres stosowania rozszerzonych licencji zbiorowych

Projektowana ustawa zakłada stosowanie rozszerzonych licencji zbiorowych w stosunku do nowego prawa pokrewnego wydawców prasy oraz publicznego udostępniania utworów przez DUUTO. We Francji przewidziano je na potrzeby korzystania z utworów w formie cyfrowej przez instytucje edukacyjne w celu zilustrowania treści przekazywanych w toku nauczania, a także do umów zawieranych przez DUUTO, których przedmiotem jest korzystanie z utworów należących do sztuk wizualnych, a ponadto w stosunku do prac naukowych dostępnych bez ograniczeń w Internecie. Na Węgrzech w związku z implementacją dyrektywy DSM doszło do nowelizacji dotychczasowych przepisów dotyczących rozszerzonych licencji zbiorowych w celu zapewnienia ich zgodności z dyrektywą. Słowacja przyjęła podobny kierunek jak w projektowanej ustawie – rozszerzyła dotychczasowy zakres stosowania takich licencji na rozpowszechnianie utworów przez DUUTO oraz zwielokrotnianie i publiczne udostępnianie utworów muzycznych, literackich, sztuk pięknych i utworów periodycznych.

Organ właściwy do prowadzenia mediacji na potrzeby usług VOD

Projektowana ustawa przewiduje, że organem odpowiedzialnym za negocjacje w sprawie zawierania umów na udostępnianie utworów audiowizualnych w ramach świadczenia usług video na żądanie jest Komisja Prawa Autorskiego. W Hiszpanii organem takim jest *First Section of the Intellectual Property Commission*, na Węgrzech *Mediation Board* – podmiot działający w ramach *Council of Copyright Experts*. We Francji taki mechanizm negocjacji istniał jeszcze przed implementacją dyrektywy DSM.

Ocena potrzeby wdrożenia przepisów dotyczących utworów sztuk wizualnych w domenę publicznej

Projektowana ustawa zakłada, że obecne przepisy krajowe są wystarczające dla realizacji celu wskazanego w art. 14 dyrektywy DSM. Podobnie przyjęto we Francji, na Słowacji i na Węgrzech. W Hiszpanii zdecydowano się wprowadzić

wprost regulację dyrektywy, pomimo że można ją było wyinterpretować z istniejących przepisów.

Wprowadzenie dodatkowych mechanizmów ułatwiających egzekwowanie nowego prawa pokrewnego przysługującego wydawcom prasy

Projektowana ustawa nie wprowadza żadnych dodatkowych mechanizmów, których celem byłoby ułatwienie egzekwowania nowego prawa pokrewnego przysługującego wydawcom prasy. Takich dodatkowych mechanizmów nie wprowadziły też ani Francja ani Słowacja ani Węgry. W Hiszpanii i w Czechach wprowadzono natomiast mechanizm negocjacyjny wzorowany na rozwiązaniach australijskich, dotyczący ustalania wynagrodzenia należnego wydawcom prasy za korzystanie z ich publikacji przez dostawców usług społeczeństwa informacyjnego.

Ograniczenie wymogu blokowania treści przez DUUTO do przypadków „rażących naruszeń” prawa

Zgodnie z wytycznymi Komisji dotyczącymi prawidłowej implementacji art. 17 dyrektywy DSM obowiązek blokowania lub usuwania treści przez DUUTO w celu zwolnienia się z odpowiedzialności za naruszenie praw autorskich dotyczy przypadków „rażącego” naruszenia prawa („*manifestly infringing content*”). Projektowana ustawa w znacznym stopniu uwzględnia to ograniczenie. Francja i Węgry dokonały wdrożenia dyrektywy przed wydaniem tych wytycznych, stąd nie mogły uwzględnić stanowiska Komisji w tej kwestii. Także w Hiszpanii i na Słowacji, podobnie jak w projektowanej ustawie, przyjęto możliwie literalną implementację art. 17 dyrektywy.

Dołożenie „wszelkich starań” w celu zwolnienia się DUUTO z odpowiedzialności

Określając przesłanki zwolnienia DUUTO z odpowiedzialności za rozpowszechnianie utworów bez zezwolenia dyrektywa DSM posługuje się klauzulą generalną „*best efforts*”, określoną w polskiej wersji językowej jako „wszelkie starania”. Odpowiednik językowy określenia „*best efforts*” występuje w ustawie hiszpańskiej, francuskiej i słowackiej, natomiast na Węgrzech przyjęto klauzulę działania „w najlepszy sposób, jakiego można oczekiwać w danej sytuacji”, która to klauzula jest zbliżona do terminologii prawa cywilnego, co ma ułatwić jej stosowanie przez sądy. Projektowana ustawa posługuje się sformułowaniem „należytej staranności”, o której mowa w art. 355 Kodeksu cywilnego.

Fakultatywne ograniczenia stosowania obowiązku przejrzystości

Projektowana ustawa wyłącza stosowanie obowiązku przejrzystości, gdy wkład danego twórcy „nie jest znaczący” oraz ogranicza zakres tego obowiązku, gdy jego stosowanie okazałoby się „niewspółmiernie uciążliwe” w stosunku do przychodów z korzystania z utworów. W Hiszpanii i na Węgrzech podobnie – obowiązek przejrzystości nie stosuje się, gdy wkład twórcy lub wykonawcy nie jest znaczący w stosunku do całego utworu lub wykonania, chyba że twórca lub wykonawca wykaże, że potrzebuje informacji do wykonywania swoich praw w zakresie „klauzuli bestsellerowej” i w tym celu zwraca się o te informacje.

Organ właściwy do prowadzenia mediacji w zakresie obowiązku przejrzystości i „klauzuli bestsellerowej”

Obowiązek wprowadzenia dobrowolnej, alternatywnej procedury rozstrzygania sporów dotyczących obowiązku przejrzystości oraz mechanizmu dostosowywania umów został w Hiszpanii zrealizowany przez powierzenie tych sporów *The First Section of the Intellectual Property Commission*. Na Węgrzech spory te rozstrzyga *Mediation Board*, działający w ramach *Council of Copyright Experts*. We Francji natomiast uprawnieni mogą skorzystać z mediacji przewidzianych przez prawo cywilne. Projektowana ustawa, podobnie jak we Francji, odsyła w tym zakresie do mediacji uregulowanej w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Nadawcy programów radiowych i telewizyjnych	Około 400	Sprawozdanie KRRiT z działalności w 2019 r., str. 17.	Ułatwienie świadczenia dodatkowych usług online, uregulowanie na gruncie prawa

			autorskiego sytuacji rozpowszechniania programów RTV udostępnionych drogą wprowadzenia bezpośredniego.
Podmioty świadczące usługi reemisji (reemitenci)	Około 300	Sprawozdanie Stowarzyszenia Filmowców Polskich z działalności w roku 2019, www.zapa.org.pl , str. 24 (liczba zawartych umów licencyjnych przy szacowanym 100% pokryciu rynku).	Ujednolicenie zasad licencjonowania usług reemisji – niezależnie od sposobu świadczenia usługi (zastosowanej technologii) wszystkich obowiązywać będzie obowiązkowe pośrednictwo ozz (z kilkoma wyjątkami); uregulowana zostaje też sytuacja rozpowszechniania w sposób analogiczny do reemisji programów RTV udostępnionych drogą wprowadzenia bezpośredniego.
Organizacje badawcze (uczelnie oraz federacje podmiotów systemu szkolnictwa wyższego)	420	MEiN – Zintegrowany System Informacji o Szkolnictwie Wyższym i Nauce POL-on (wg stanu na dzień 28.06.2022 r.).	Możliwość korzystania z dozwolonego użytku na potrzeby eksploracji tekstów i danych.
Instytuty naukowe PAN	69	Strona internetowa Polskiej Akademii Nauk.	
Instytucje oświatowe	Szkoły podstawowe, branżowe, ogólnokształcące, policealne, artystyczne (około 21 000 szkół)	GUS (raport „Oświata i wychowanie w roku szkolnym 2019/2020”).	Możliwość korzystania z dozwolonego użytku na potrzeby nauczania, w tym nauczania „na odległość.”
Instytucje dziedzictwa kulturowego	Biblioteki, muzea, archiwa, instytucje kultury, których statutowym zadaniem jest gromadzenie, ochrona i upowszechnianie zbiorów dziedzictwa filmowego lub fonograficznego (około 10 400)	GUS (raport „Kultura w 2019 r.”). Serwis administrowany przez Narodowe Archiwum Cyfrowe. Raport GUS „Działalność muzeów w 2019 r.”.	Możliwość korzystania z dozwolonego użytku na potrzeby eksploracji tekstów i danych. Umożliwienie korzystania z utworów niedostępnych w handlu. Umożliwienie instytucjom, których statutowym zadaniem jest gromadzenie, ochrona i upowszechnianie zbiorów dziedzictwa filmowego lub fonograficznego zwielokrotniania utworów pozostających w ich zbiorach w celu uzupełnienia, zachowania lub ochrony tych zbiorów.
Dostawcy usług VOD	Kilka podmiotów ma udział w rynku ponad 80%.	Sprawozdanie KRRiT z działalności w roku 2019, str. 33.	Możliwość skorzystania z mediacji arbitrów Komisji Prawa Autorskiego przy negocjowaniu umów

	W 2020 r. z usług tych korzystało 9 mln gospodarstw domowych, przy czym w 2019 r. przybyło 500 tys. nowych abonentów, a w 2020 już 900 tys. Wartość tego rynku w 2020 r. oceniono na 1,3 mld zł. ¹ Wg badań spośród wszystkich dostępnych treści w Internecie, najchętniej płacimy za VOD (51,23% ankietowanych) ² .		licencyjnych na VOD.
Wydawcy prasowi, z wyłączeniem prasy naukowej i akademickiej	Ponad 3300 (prawie 4700 tytułów prasowych)	Dane przedstawione przez Izbę Wydawców Prasy oraz Stowarzyszenie Dziennikarzy i Wydawców REPROPOL (pismo do MKDNIŚ z 11.05.2021).	Korzystanie z nowego prawa pokrewnego do eksploatacji publikacji prasowych online.
Dziennikarze (autorzy publikacji prasowych)	Kilka tysięcy (około 3-4 tys. współpracujących z wydawcami zrzeszonymi w Stowarzyszeniu Dziennikarzy i Wydawców REPROPOL).	Sprawozdanie Stowarzyszenia Dziennikarzy i Wydawców REPROPOL z działalności w 2019 r., www.swrepopol.pl , str. 10.	Udział w połowie wpływów wydawców prasy z eksploatacji nowego prawa pokrewnego.
Dostawcy usług społeczeństwa informacyjnego korzystający z publikacji prasowych w zakresie objętym nowym prawem pokrewnym	Liczba nieznana.		Konieczność uzyskania stosownych licencji na eksploatację publikacji prasowych online.
Dostawcy usług udostępniania treści online (DUUTO)	Liczba nieznana.		Konieczność uzyskania stosownych licencji na publiczne udostępnianie treści chronionych, zamieszczanych przez użytkowników usług DUUTO (usługobiorców); zaostrzone rygory odpowiedzialności za naruszenie praw autorskich lub praw pokrewnych w stosunku do dotychczasowych (w braku licencji); konieczność zapewnienia mechanizmów rozstrzygania sporów dot. zamieszczanych treści między uprawnionymi a użytkownikami usług DUUTO.
Użytkownicy usług DUUTO (usługobiorcy)	Liczba nieznana (znaczną część		Zwiększenie bezpieczeństwa prawnego w przypadku, gdy

¹ <https://ictmarketexperts.com/aktualnosci/rok-2020-covid-19-sprzyja-stabilnej-sytuacji-na-ryнку-platnej-telewizji-i-dynamizuje-wzrost-ryнку-svod/>

² <https://ictmarketexperts.com/aktualnosci/w-internecie-najchetniej-placimy-za-tresci-vod/>

	społeczeństwa).		DUUTO zdołają zawrzeć umowy licencyjne – będą one obejmowały też czynności publicznego udostępniania dokonywane przez tych użytkowników; możliwość korzystania ze stworzonych przez DUUTO mechanizmów rozstrzygania sporów z uprawnionymi dotyczących udostępnianych treści.
Twórcy i wykonawcy	około 67 000	Badanie liczebności oraz zatrudnienia i przychodów artystów przeprowadzone przez niezależny zespół badawczy SWPS pod kierunkiem prof. Doroty Ilczuk.	Wszyscy uzyskają wzmocnienie pozycji prawnej względem nabywców ich twórczości (głównie kontrahentów biznesowych) przez nowe lub zmienione przepisy o transparentności, dostosowywaniu umów, ich wypowiedaniu lub odstępowaniu od nich. Wszyscy, których utwory lub wykonania będą publicznie udostępniane w ramach usług DUUTO, mogą oczekiwać stosownego wynagrodzenia z obejmujących ich repertuar umów licencyjnych.
Organizacje zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi (ozz)	10 organizacji (ZAIKS, SFP, SAWP, STOART, ZPAV, ZASP, REPROPOL, KOPIPOL, Copyright Polska, STL, dwie dalsze – w trakcie wygaszania działalności jako ozz).	Dane z urzędu	Możliwość udzielania licencji zbiorowych z rozszerzonym skutkiem w zakresie nowego prawa pokrewnego przysługującego wydawcom prasowym oraz publicznego udostępniania utworów przez DUUTO.
Komisja Prawa Autorskiego		www.prawoautorskie.gov.pl	Poszerzenie kompetencji o mediację dotyczącą licencjonowania usług VOD.
Obywatele			Możliwość korzystania z dozwolonego użytku na potrzeby eksploracji tekstów i danych – o ile uprawnieni nie zastrzegli inaczej. Możliwość dostępu do dzieł niedostępnych w handlu (<i>out-of-commerce</i>).
Licencjobiorcy oraz podmioty korzystające z utworów lub wykonań na podstawie umowy przenoszącej prawa autorskie lub prawa do artystycznych wykonań.			Ryzyko nadmiernego obciążenia obowiązkiem informacyjnym niektórych kategorii podmiotów korzystających z utworów i wykonań zostało znacząco ograniczone przez rozwiązania proponowane w projektowanym art. 47 ¹ ust. 4 i 5 oraz, dodatkowo, art. 47 ² .

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. z 2022 r. poz. 348), projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie *Rządowy Proces Legislacyjny*.

Stosownie do art. 4 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) projekt został zamieszczony w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów pod sygn. UC6.

Projekt został skierowany do konsultacji publicznych. Po zakończeniu konsultacji zostanie sporządzony raport.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z ..... r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródła finansowania	Wejście w życie projektowanej ustawy nie będzie miało wpływu na dochody i wydatki sektora finansów publicznych.
---------------------	---

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	
--	--

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki							
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)	
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2022 r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0	
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0	
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0	
	(dodaj/usuń)								
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Dostawcy usług społeczeństwa informacyjnego będą zmuszeni uregulować kwestie prawnoautorskie związane z wprowadzeniem nowego prawa pokrewnego dla wydawców prasy oraz (w przypadku DUUTO) związane z nowymi zasadami odpowiedzialności za naruszenie praw autorskich. Przedsiębiorcy będą jednak							

		<p>mieli wybór – albo zdołają pozyskać stosowne licencje (ułatwieniem będzie tutaj możliwość udzielania przez ozz licencji z rozszerzonym skutkiem – ECL), albo będą zmuszeni zrezygnować z korzystania z określonej części chronionego repertuaru. Warunki ewentualnych licencji, w tym finansowe, będą podlegać negocjacom i nie jest możliwe określenie ich wysokości.</p> <p>Możliwość korzystania z dozwolonego użytku na potrzeby eksploracji tekstów i danych przyczyni się do zwiększenia potencjału prac badawczo-rozwojowych oraz możliwości trenowania technologii sztucznej inteligencji, a w dłuższej perspektywie – do tworzenia nowych produktów bądź usług (np. aplikacje na urządzenia mobilne, technologie sztucznej inteligencji). Proponowana regulacja dotycząca dozwolonego użytku na potrzeby eksploracji tekstów i danych stworzy szanse rozwojowe dla przedsiębiorców: np. w zwiększaniu efektywności wewnętrznej działalności, w tworzeniu innowacyjnych usług lub produktów czy też w tworzeniu nowych modeli biznesowych, a w efekcie – w budowaniu przewagi konkurencyjnej.</p> <p>Nowe prawo pokrewne przyznane wydawcom prasy wzmocni rynek prasy, przez co przyczyni się do zapewnienia rzetelnej, wysokiej jakości informacji i pluralizmu mediów. Wpłynie też pozytywnie na rynek dziennikarski, przyczyniając się do wzrostu wynagrodzeń i miejsc pracy dla dziennikarzy.</p> <p>Nowe regulacje dotyczące dozwolonego użytku, głównie w zakresie eksploracji tekstów i danych oraz edukacji, mogą wpłynąć na niewielkie obniżenie wpływów wydawców prasy, wydawców publikacji naukowych, wydawców podręczników szkolnych i akademickich oraz producentów baz danych. Jest to jednak oczywisty efekt dotyczący każdej instytucji dozwolonego użytku w prawie autorskim, bowiem jego istotą jest umożliwienie korzystania z utworu, w określonym zakresie, bez zgody uprawnionego (z reguły też bez wypłaty mu wynagrodzenia).</p>
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Wpływ jak w przypadku dużych przedsiębiorstw, z zastrzeżeniem mniej rygorystycznych wymogów zwolnienia z odpowiedzialności dla „mniejszych” DUUTO.
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	<p>Możliwość korzystania z dozwolonego użytku na potrzeby eksploracji tekstów i danych – o ile uprawnieni nie zastrzegli inaczej.</p> <p>Ułatwienie dostępu do dzieł niedostępnych w handlu (out-of-commerce) otworzy m.in. możliwości digitalizacji i rozpowszechniania zasobów polskiego dziedzictwa kulturowego w całej UE. Projektowana regulacja ułatwi tworzenie cyfrowych kolekcji dzieł niedostępnych w handlu, udostępnianych następnie niekomercyjnie w UE w Internecie przez instytucje, które nimi dysponują, co zwiększy dostępność wielu dzieł o znacznej wartości kulturowej, naukowej, edukacyjnej i historycznej, przyczyniając się jednocześnie do promocji polskiego dziedzictwa kulturowego.</p> <p>Ryzyko ograniczenia swobody wypowiedzi i dostępu do informacji w serwisach DUUTO z uwagi na praktyczną konieczność dokonywania przez DUUTO automatycznej weryfikacji treści zamieszczanych przez użytkowników ich usług.</p>
	(dodaj/usuń)	
Niemierzalne	(dodaj/usuń)	Usunięcie wątpliwości prawnych co do zasad korzystania przez DUUTO z treści zamieszczanych przez użytkowników ich usług (usługobiorców).
	(dodaj/usuń)	
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń.		

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

X nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy

Komentarz: Projekt ustawy nie wprowadza nowych obowiązków o charakterze administracyjnym. Wprowadza natomiast dla niektórych podmiotów nowe obowiązki o charakterze cywilnym, dotyczące ich relacji z kontrahentami lub osobami korzystającymi z usług:

- 1) reemitenci oraz rozpowszechniający programy RTV udostępnione w drodze wprowadzenia bezpośredniego (*direct injection*) będą w zdecydowanej większości w zmuszeni do nabywania stosownych licencji za pośrednictwem ozz;
- 2) dostawcy usług społeczeństwa informacyjnego korzystający z publikacji prasowych *online* będą zmuszeni nabywać stosowne licencje także w zakresie nowego prawa pokrewnego przysługującego wydawcom prasy;
- 3) DUUTO będą zmuszeni nabywać stosowne licencje na publiczne udostępnianie treści zamieszczanych przez użytkowników ich usług lub stosować mechanizmy automatycznej weryfikacji tych treści pod kątem naruszeń prawa autorskiego, jak również zapewnić wewnętrzny mechanizm rozpatrywania skarg dotyczących blokowanych lub usuwanych treści, który ma być dla usługobiorcy łatwo dostępny, bezpłatny i zapewniać szybkie rozstrzygnięcie sprawy;
- 4) wprowadzenie zasady przejrzystości w relacjach między twórcami i wykonawcami a ich kontrahentami (nabywcami praw lub licencjobiorcami) nakłada na tych ostatnich obowiązki informacyjne dotyczące zakresu eksploatacji nabytych praw i wpływów z tego tytułu, obciążenie to zostaje jednak złagodzone w odniesieniu do utworów współautorskich, zbiorowych oraz zbioru utworów przez wprowadzenie stosownego domniemania w projektowanym art. 47¹ ust. 4 ustawy o prawie autorskim.

9. Wpływ na rynek pracy

Projekt ustawy nie ma wpływu na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Projekt ustawy nie ma wpływu na powyższe obszary.	

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Planuje się, że ustawa wejdzie w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 47¹, który wejdzie w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Monitorowanie efektów projektu będzie dokonywane systematycznie, począwszy od pierwszych miesięcy po wejściu w życie ustawy. Uwaga będzie skupiona przede wszystkim na negocjacjach prowadzonych przez zainteresowane strony, głównie przez dostawców usług społeczeństwa informacyjnego, w tym DUUTO oraz organizacje zbiorowego zarządzania

prawami autorskimi i prawami pokrewnymi – czy negocjacje są prowadzone, czy są prowadzone w dobrej wierze, czy udało się wypracować porozumienia licencyjne i w jakim zakresie, czy uprawnieni uzyskują należne im wpływy.

Po upływie 2 lat od wejścia w życie ustawy nastąpi ewaluacja jej efektów przez:

- 1) ustalenie zakresu licencjonowania przez ozz utworów niedostępnych w handlu (liczba udzielonych licencji, kwota wynagrodzenia, zakres przedmiotowy i podmiotowy, czas trwania);
- 2) ustalenie zakresu stosowania przez ozz rozszerzonych licencji zbiorowych (liczba udzielonych licencji, kwota wynagrodzenia, zakres przedmiotowy i podmiotowy, czas trwania);
- 3) ustalenie skuteczności nowego prawa pokrewnego wydawców prasy (liczba licencji udzielonych przez ozz, kwota wynagrodzenia uzyskana przez ozz, kwota wynagrodzenia wypłacona przez ozz na rzecz dziennikarzy, liczba licencji udzielonych bezpośrednio przez wydawców);
- 4) ustalenie skutków nowych zasad odpowiedzialności DUUTO (liczba i zakres licencji udzielonych przez ozz, liczba dostawców usług stosujących automatyczne mechanizmy weryfikacji treści, liczba sporów rozstrzyganych wewnątrznie przez DUUTO, liczba sporów rozstrzyganych w sądach, zakres praw zgłoszonych DUUTO przez ozz w ramach procedury *notice-and-stay down*);
- 5) ustalenie skutków nowych zasad odpowiedzialności DUUTO dla wolności słowa i dostępu do informacji (liczba aktów uniemożliwienia dostępu do treści w ramach procedury *notice-and-stay down*, liczba skarg ze strony użytkowników usług zakończonych przywróceniem dostępu do treści, rodzaj i charakter blokowanych treści, rodzaj i charakter treści, do których dostęp został przywrócony).

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Nie dotyczy.